

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 40 korona
 Egy hónapra 4 korona

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona
 Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉS:
 6-hasábos petit sur egy sorra 20 fill.
 minden következőnél 16 fill.
 Bélyegdíj külön 60 fill.
 Nyilatár sora 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, június 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Utazó miniszterek.
Nyugdíjazott ügyvédek.
A kínai háború.
Újabb részletek az államvasuti gépgyár sztrájkjáról.
Tisza István Nagyváradon.
Házassági regény az esküdtiszók előtt.
Egy apáca házassága.
Farkas Menyhért csendes társa.
Érdekes válpör Festetics Rezső gróf ellen.
Villamos akták.
A színész-egyesület Aradhoz.
Beszámoló a velencei éjéről.
Tárcza: Új idők. Irta: Lovik Károly.
Csarnok: A kis örmény és a nagy örmény. Irta: Szabó Ferencz.

Utazó miniszterek.

Budapest, június 19.

Senki sem vonja kétségbe, hogy a nemzeti erő forrásai a vidéken fakadnak fel. Áll ez általánosságban és áll jó részt az egyénekre nézve is.

Ha végig tekintünk politikai és társasági életünk nagy részéről, hogy nagy részöket a vidék nemzete a háza és nemzet számára. Sajnos, kevés kivétellel azt tapasztaljuk, hogy később a vidék vajmi kevés hasznukat látja. A nélkül, hogy a partikularizmusnak legkevésbé is barátjai volnának, mégis üdvösnek és szerencsésnek tartanók nemzeti gyarapodásunk érdekében, ha nagyjaink sohasem feledkeznének

meg arról a helyről és vidékről, a hol születtek, nevelkedtek.

Nagyon szerencsésnek és üdvösnek tartanók, ha ők mindig és mindannyiszor, a mikor valami jót és nemeset létrehozni lehetne, — élére állának mindama mozgalmaknak, a melyek egy-egy vidék kulturális, ipari és gazdasági fellendülését előidézhetnék. Mert ezzel nemcsak annak a vidéknek használnának, hanem a köznek is és a lokalpatriotizmus kicsinyes gunyjával könnyű volna szembeszállaniok.

Ugyanezen szempontokból tartanók igen kívánatosnak, ha az ország vezető férfiai s első sorban a kormány tagjai minél gyakrabban szakíthatnának időt maguknak a vidék tanulmányozására, hogy ezzel a maguk okulása és tapasztalása mellett friss erőt, buzdítást nyújtsanak mindenütt, a hol erre szükség van és a hol így lendíthetnének az ügyeken.

Ezért látjuk mi meglepéssel Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter utazásait és szeretnők, ha a többi miniszter-társra is, miként most Plozsa igazságügyminiszter, minél sűrűbben utaznának le a vidékre és keresnék fel legalább azok góczpontjait. Sok jogosult panaszt némitanának el könnyű szerrel, sok buzgó törekvésnek adhatnának erőt és kitartást, ha személyesen győződnének meg ama kivánságokról és mozgalmakról, panaszokról, vagy hiányokról, melyek hasztalan várnak meghallgatásra, támogatásra, illetőleg orvoslásra.

Igaz, hogy minisztereinket tárczáik és a parlamenti munkásság erősen igénybe veszik, de a hosszú nyári szünetek alatt talán kereshetnek módot arra, hogy vidéki tanulmányutakat tegyenek.

Éppen azért feltétlen elismerés illeti Hegedüs Sándor kereskedelemügyi minisztert, ki a vidékkel való állandó kontaktus fontosságát felismerve, igyekszik a vidék fontosabb emporiumának viszonyai-val megismerkedni, hogy mindenütt, a hol csak megfordul, buzdítson és bátorítson.

Hisszük, hogy fáradozásai megtermik a maguk gyümölcsét. **Saturnus.**

Nyugdíjazott ügyvédek.

Arad, június 19.

A régi téma újra szőnyegre kerül és csak az ügyvédeken mulik, hogy most már le se vegyék többé a napirendről. Az igazságügyi kormány végre belátja, hogy az ügyvédi kar régi óhajta jogosult s az életbevágó intézmény létesítésének eszméjét nem szabad elejteni. Legutóbb a nagyváradai ügyvédi kamara foglalkozott az ügyvédi nyugdíj-intézet kérdésével és csatlakozott a budapesti kamara javaslatához.

Mintha már olvasnók is ezek után a kamarák jelentéseit. Nem lesz azok között egy sem, mely a nyugdíj-intézet létesítésének égető szükségét ne hangoztatná. Egyformán fog rámutatni mindegyik, hogy az eszme megvalósítása mulhatatlanul szükséges.

TÁRCZA.

Új idők.

Irta: Lovik Károly.

A vasuti állomás mellett apró ponyyfogat áll, amelyet egy kövér, szép asszony kormányoz. A tarka kocsit egy csomó fiatal ur veszi körül, akik bókokat mondanak a kaczkias kocsisnak. Amint kiszállók a vonatból, beléjük akadok, hiszen csupa régi, jó ismerős. A szép asszony is mosolyog s egy piros rózsát nyújt felém.

— Isten hozta! Egy jó táncossal több! De Jancsi nem jött?

Kezet csókolok és megígérem, hogy eljövök a szeretet ház estéli nyári multságára.

— Miféle Jancsi? — teszem hozzá.

— A főispán; úgy látszik, lemaradt. Ez bosszantó!

— Ugy látszik, ő méltósága nem érkezett meg — konstatalom a vonatról velem együtt leszállott két-három utazót végigvizsgálva. Vajon mi réven Jancsizza a főispánt, gondolkodom el. A szép asszony neve Gyimesiné és neje az uti biztosnak, aki a ranglétrán tudvalevőleg jóval a főispán alatt áll. De nem értem rá bővebben elmékedni, mert a szép asszony bucsura nyújtja kezét.

— Minden szerdán délután otthon vagyunk — szól és férfiasan rázza meg a kezemet.

A kis ponyva lassan ügetve indul el a városba szaladó országúton.

Körülnézek, nincs-e valami alkalmatosság. Tíz éve nem jártam Tiszagyörkön, azóta egy és más megváltozott ezen a tájon. Példának okáért azelőtt a parasztok cifra szürben, csizmában ültek a bakon, ma azonban, Dobó városi kapitány rendelkezésére, pántlikás kalapot és ptykés kabátot viselnek, olyan formát, mint Budapesten az utcáseprők. A kocsik is megváltoztak, a szalmaderekas alkalmatosságokat hombáralaku fiakkerek váltották fel, amelyeknek feneke az ut porát surolja. Mi több, egy omnibusz is akad, amelynek aransujtásos kalauza torkaszakadtából kiáltja: Arany Griff, Arany Griff!

Beülök az omnibuszba, és bedöcögünk a városba. Minő változások odabent. Tudnivaló, hogy Tiszagyörkről pár év előtt elöntötte a Tisza s nem hagyott épen egy házat sem. Nemzeti adakozás segített a bajon, s egy a párba-jairól híres kormánybiztos, aki katonásan fogta fel a dolgot, tizenkét hónap alatt, akárcsak quadrillet rendezett volna, újjáteremtette az elszűnyedt várost. Új idők jártak és Tiszagyörk ez új kor méhében fogantatott. Egyenes utcák, gázvilágítás, kávéházak, czimtablák, pléhtornyú épületek, ibolyaszín városháza, automata vendéglők, koronás áruházak és vasfüggönyű ablakok. Az egyiket épen most huzzák fel: az almafát ábrázoló malter-disz csak úgy porzik a rázkódásra.

Azelőtt bizony másképp volt. Apró, rézsut

épített szélfogó házak sorakoztak, a kávéházat a patika padja és a czukrászdák helyettesítették, a szatocsnál pedig petróleumtól a ruhaszövetekig mindent egyformán árultak. A széles főutcán olykor csordák és falkák kullogtak végig, erőt és gazdagságot hirdetve, este pedig kézi lámpással jártak sz emberek. A csordákat megszüntette az a tény, hogy a községi legelő helyén gőzfürdőt építettek, amely ugyan többnyire elromlott, de legalább nem terjesztett büzt és port.

Megérkezünk az Arany Griffbe, egy vendéglővel és kávéházzal összekapcsolt épületbe, a melynek olyan bádogteteje van, mint egy léghajó.

Sőt mintha ingadoznék is egy kicsit. Az árterületen csinált alapépítkezés ugyanis némileg gyöngé volt s a legtöbb ház, persze alig észrevehetően, félrebillent. A szálló mellett van a szeretet ház, melynek javára már annyi selyemczimpót táncoltak agyon. Az épület olyan is, — mintha minden téglája jó kedvről beszélne.

Piros és kék színű ház, utánzott márványoszlopokkal: egy helybeli, friss tehetségű építész műremeke.

Mialatt a bábra öltözöm, kinézek az ablakon. A nagy piac hajdani kofái, laczikonyhái számüzve, a rengeteg térségen szomoruan bólogat egy kiszáradni készülő akácza, melyet egy tarka biciklista kering körül. Olykor egy-egy sétáló is végig ballag az uton: selyemszoknyás uriaszonyok, martóruhás gyerekek

Igen ám, csak hogy az ügyvédek nyugdíj-ügye halasztást nem tűr. Már pedig nagyon jól tudjuk, hogy mialatt nálunk egy kérdés a bürokratizmus ezer retortáján keresztül szivárog: azalatt igen sok víz folyik le a Duna medrében.

Nos, a magyar ügyvédek országos nyugdíj-intézményét ily kicsinyes herce-hurczáknak kitenni nem lehet, nem szabad. Gyorsan, radikálisan kell megoldani ezt az ügyet. Hiszen bonyolultságról szó sincs; kísérletezésről sem lehet beszélni, tehát a „sötétebe“ való ugrás ki van zárva; még inkább a jogtalanság, mert az ügyvédek eme kérésénél igazságosabbat, méltányosabbat nem ismerünk. Semmi sincs tehát annak utjában, hogy az ügyvédség jövője kiragadtassék a mai bizonytalanságból. Erős, szilárd akarat párosuljon a türethetelen kitartással és akkor meg lesz a magyar ügyvédek országos nyugdíj-intézete. Eszélyességéről nem is szólunk, mert hiszen az ügyvédségben az intelligenciának és a műveltségnek oly energiája lakozik, hogy szinte természetes, hogy életének azt a fontos kérdését nem fogja baklövéssekkel lepuskázni.

Az első teendő a nyugdíj-alapnak a megteremtése.

Ez tulajdonképp a nyugdíj-ügynek az Archimédes pontja. De azt hisszük, hogy ennek a megteremtése sem lehetetlen.

Mindenekelőtt a törvényhozást föl kell szólítani arra, hogy az alap megvetésénél közreműködjen. Es a törvényhozás ez elől nem zárkozhatik el. Mert a törvényhozásnak tudnia kell, hogy a magyar nemzet széles folyamában mily jelentékeny áram az ügyvédség; tudnia kell, hogy a modern állam kiépítéséből az ügyvédek derekasan kivették részüket; tudnia kell, hogy a közművelődés csarnokának egyik kemény oszlopa az ügyvédség; tudnia kell, hogy az igazságszolgáltatásnak nem egyszer repedező pilléreit az ügyvédség tartotta fenn és végül tudnia kell, hogy az ügyvédség szolgáltatta már több ízben azokat a férfiakat, akik a zátonyok közé került államhajót szabad vizekre kikormányozták.

És, ha a törvényhozás ezeknek tudatában van: akkor neki nem lehet hekuba az ügyvédség. Szívén kell feküdni, hogy az ügyvéd jövője

vője biztosítottassék; ha megöregszik, ne legyen kénytelen alamizsnára szorulni; ha meghal, özvegye, gyermeke ne váljanak földönfutóvá. Ezt kell jól megfontolnia a törvényhozásnak, ezt magyarázzák meg a fórumon ülő ügyvédek kollégáknak.

A nyugdíj-alapot a normális módozatokon kívül még úgy is lehet növelni, hogy az ügyvédek lehetősebb tagjai jelentékenyebb összegekkel hozzájárulnak. Ezt annyiban főlősleges is volt fölemlíteni, mert hiszen az ügyvédség kebelében a kartársi, testvéri szeretet annyira ki van fejlődve, hogy a jobbmódu kollégák — ezt biztosra lehet venni — tőlük telhetőleg igyekezni fognak, hogy az az alap, amely hivatva van az ügyvéd jövőjét biztosítani, minél nagyobb legyen. De nemcsak ők, hanem az ügyvédség minden tagja kivétel nélkül azon lesz, hogy a nyugdíj-ügy minél szilárdabb alapon nyugodjék, hiszen az természetes, mert hát ezzel csak a saját egükről kergetik el a felhőket.

Az igazságügyminiszter felhívta a kamarákat, hogy a nyugdíj-intézet létesítésére vonatkozó álláspontjukat fejtsek ki. Ezekben a memorandumokban bizonyára minden oldalról meg fogják világítani az ügyet. E helyen tehát nem lenne czélszerű javaslatokkal elejebük vágni.

Csak a nyugdíj-alap növelésére vonatkozólag teszünk még néhány megjegyzést, mert tudvalevőleg, ez lesz a legkeményebb dió. Így tehát annál jobb, minél előbb hozzáfognak a feltöréséhez.

Nézetünk szerint, a fegyelmi bíróságok által kirótt pénzbüntetéseket is az alap növelésére lennének fordíthatók. Nemkülönb az ügyvéd-jelöltek bejegyzési díja, az ügyvédi vizsga-díj egy része, az ügyvédi kamarai tagsági díjnak egy része. A közvédők, valamint az ügyvéd-vizsgáló bizottság tagjai szintén örömmel lemondanak csekély díjaikról, hogy az a nyugdíj-alapra fordíttassék. Azután országos gyűjtést is lehet indítani; nagyobb intézetek, városok, vármegyék, testületek szintén hozzájárulnának, hogy ez a nemes czél megvalósíttassék. A tömeggondnoki díjak egy bizonyos százaléka szintén a nyugdíj-alapba folya be.

Ha ily mederben indulna meg a mozga-

lom: szentül meg vagyunk győződve arról, hogy már néhány esztendő múlva oly össze lenne együtt, hogy a nyugdíjintézet fennállása már biztosítva lenne.

TÁVIRATOK.

A kapitány halála.

Trieszt, június 19. (Saját tud. távirat.) Pfau Marián korvettakapitány ma reggel Bécsbe utaztában a déli vasút szentpéter-i állomásán szélhűdés következtében meghalt.

A transzváli háboru.

London, június 19. (Saj. tud. távirat.) Roberts lord jelenti Pretóriából tegnap kelettel: Baden-Powell tábornok ma ide érkezett.

Brüsszel június 19. (Saját tud. távirat.) A transzváli vasutépítési pör tárgyalásánál ma itt azt az érdekes nyilatkozatot tette a köztársaság megbízott ügyvédje, hogy Krüger elnök megtagadja, hogy pénzt vett fel, de az egész összeget fegyverek beszerzésére fordította.

Az orosz kivándorlók.

Konstantinápoly, jun. 19. (Saját tud. távirat.) Az orosz önkéntes hajóraj Kosztrovo nevű hajója, a mely orosz kivándorlókat visel, Vladivosztokba, átment a Boszporuson.

Spanyolország pénzügyei.

Madrid, június 19. (Saj. tud. távirat.) Ma minisztertanács volt a régens-királyné elnöke alatt. Egy félhivatalos kommuniké azt mondja, hogy a kölcsön eredménye nagyon kielégítő. Míg azonban Spanyolország nagy pénzügyi sikerét látják a dologban, benn az országban olyan hangok hallatszanak, a melyek az operációt diszkreditálni akarják. A kommuniké kiemeli, hogy a kölcsön sikere fölszította a politikai szenvedélyeket, a mi a rághalmazások és szidalmak egész sorát idézte elő. A kommuniké hozzáteszi, hogy a kölcsön emelni fogja az ország hitelét és

és vadászruhát viselő gavallérok. Vajjon mire vadászhatnak? Az egész vidéken emberemlékezett óta nem láttak nyulat.

Alkonyodik, meg akarom gyujtani a gázt. De nem ég, az előhívott pinczér felvilágosít, hogy a gazométer vétkes mulasztás következtében lyukat kapott s egyelőre be kell érünk a gyertyával. De a gyér fény is elég arra, hogy a tarka falakon megpillantsam a nedves salétromfoltokat, amelyeket rosszul takar el egy divatos francia festő czifra színnyomatu képe. Némileg kellemetlenül érzem magamat, ha az éjszakámra gondolok, de aztán megnyugtat a tudat, hogy éjjel úgy is tánczolunk, reggel pedig hazautazom. A bálon kényelmesen elvégezhetem azt az ügyet, melynek megbeszélése idehozott s a régi ösmerősökkel is kezdet szoríthatok.

Tehát gyérünk a bálba. A városi Vigadó, amelynek barok pávái is obeliszkjei a holdvilágnál is jól látszanak, pár lépésre van. Ugy látszik, a mulatság már megkezdődött, az ablaktáblák csupa pára. Csakugyan már sokan voltak a fehér teremben, javarészt azonban férfiak, míg a hölgyek itt is kissé vártak magukra. Velem együtt egy, első pillanatra fölismerhető, vidéki család vonult fel a lépcsőkön. Az apjuk rojtos nyakkendő és ragyogó csizmát viselt, az anyjukon gyönyörű kivarott régi főkötő libegett, míg a Birike, a kit már előre rázott a báli láz, nyolcz nagy kendőbe volt csavarva.

— Vigyázz Biri meg ne fázzál . . . Vigyázz Biri a szoknyádra . . . Vigyázz Biri nem fázol? — ismételtette a kottlós aggodalmasságával az anyjuk.

A rendező bizottság elfojtva nevetett a falusi anakronizmuson.

Az apjuk odament a pénztár mellett álló piros szalagos fiatal rendezőhöz.

— Abrai Boldizsár birtokos vagyok — szolt illemtudóan összeütve a bokáit — kérem szívesen, ha meg nem sérteném, hova ülhetnék a családommal?

A rendező kezét nyugított.

— Hidvégi — szolt röviden. — Szervusz. Csak menjetek be bátran, van még hely bőven.

Abrai Boldizsár és családja bemelegszik a teremben, amely szintén czifra barokk. A tarka falakat mezitelen, szerencsére halban végződő szobrok ékesítik. Az anyjuk pirulva foglal helyet, lehetőleg úgy, hogy Birike egy eléggé felöltözött tritonnal kerüljön szembe. Az apjuk átmegy az ebédlőbe és rágyújt a kis pipára. Gyapjnyírás után lévén, czélszerűnek tartja, hogy talán tudakozódják, mi a portéka ára? Odamegy a társasághoz, amely szivarozva beszélget egyről-másról. Mikor kifogy belőlük a szó, illemtudóan kérdi:

— Ha meg nem sérteném az urakat, így a városban mégis csak jobban tudják, mint mi odakünt, mi az ára a gyapjunak? Jóféle cigája-juhtól . . . teszi hozzá, látva, hogy kérdését meg nem értették.

Az urak összenéztek és mosolyogtak.

— Nem vagyunk mi vigéczek, bácsi — jegyzé meg végre az egyik.

— En se vagyok az — szolt zavartan Abrai — de azt hittem, hogy talán gazdálkodók. — A cigája-juh nem olyan megvetendő portéka.

— Nem bizony — szolt az előbbi ur. — Urak becsüljük meg a cigáját!

— Négyes! négyes! — hangzik ki a teremről s valamennyien betódulnak.

Most már teljes a társaság, megérkezett Gyimesiné is és mosolyogva ül Abrai mellett.

— Képzeld — szolt mikor tánczra kéren — ez a jó vidéki asszonyság egy pár kender magos plimutot ígért nekem, ha tánczost szerzek a Birikéjének. Ugyan mi az a plimut? Lá vagy tojás?

A teremben igen kedélyes a hangulat. Sohittem volna, hogy annyi jó barátom akadjon. Pár percre csak, hogy bemutatkoztam s im mindenkitegez.

— Szerencsés kópé — szolt vállamra ütve egy szalagos hadnagy, aki ösmeretlen okokból sarkantyut visel — jön, lát és győz. Du bist ein Mordkerl, Kamerad!

Mialatt föl és alá sétáltunk, Gyimesiné felvilágosít, hogy a mai estére terve van. Néze csak azt a szép asszonyt, aki a sarokban lecsü a főjegyzővel. Elvált asszony, az ura vala bolondság miatt elhagyta. Ő azonban a fejét vette, hogy összehozza őket, erre a célra pedig a mai napot tűzte ki. Az ura még most szereti, de nem mer hozzá közeledni. Ő ma úgy csinálja, hogy a vacsoránál összekerülnek. Szegény Jolán, amiatt az ostobaság miatt igazán kár volt annyit komédiázni.

Tánczolunk. Rögton kiderül, hogy Biri az általános mulatság tárgya. A fiatal urak egyes figuráknál odamennek hozzá és komárczezal kérdik, hogy vannak a cigáják

Spanyolország pénzügyei nem lesznek többé rosszaknak nevezhetők.

A pestis.

Konstantinápoly, június 19. (Saj. tud. táv.)
A már jelentett négy pestis-gyanus megbetegedésen kívül még két gyanus megbetegedés fordult elő Szmírnában. Az egyik beteg örmény, a másik görög.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 19.

Ma már egyöntetűleg jelzik a táviratok, hogy Kinában a helyzet a lehető legkomolyabb s hogy ott többé nem forradalomról, hanem háborúról van szó, mely Kína és a többi hatalmak közt kezdődött meg.

Méltán szolgált nagy aggodalomra okot a Kinában lakó európaiak sorsa. Emlekezetes még, hogy negyven esztendővel ezelőtt, az ópiumháború kitörésekor, milyen rémes kegyetlenséggel kizárták halálra a kínaiak a Pekingbe szorult európaiakat. Hogy ma nem kisebb veszedelem fenyegeti őket, azt bizonyítják a követségek lerombolásáról és báró Ketteler német követ meggyilkoltatásáról érkező, bár még megerősítésre szoruló hírek.

A hatalmak egymásután sürgetik az erélyes fellépést, erős beavatkozást. Oroszországból már megindult negyvenezer katonára Kína felé, Japánt pedig arra fogják felkérni, hogy huszezer embert küldjön a lázadások elfojtására.

A Taku melletti erődökben vívott harcokról is érkeztek ma táviratok, melyek kényes veszélyes helyzetet mutatnak az e hó 17-én vívott ütközetekben.

Mai távirataink a következők:

Szent-Pétervár, június 19.

Az orosz követség kijelentette, hogy a Kinában lakó európaiak megvédésére negyvenezer orosz katonát indított utnak Kinába.

plimutok meg egészségesek-e? Birike buzgón magyarázza, az urak pedig tréfásan szörnyűkődnek.

— Ne mondja! Igazán? No ezt meg kell írni az ujságba.

Birike boldog, hogy gazdasági tudománya ily nagy sikert arat.

Következik a szünet. Az ebédelőben csakugyan egy asztalhoz kerülünk: Gyimesiné, az elvált asszony, meg én. Egy szürke fejű, izgatót ur arra botorkozik és iparkodik nem Jolánra nézni.

— Itt még van hely — szól Gyimesiné, megfogva a karját — csak nem fél tőlünk?

— Oh dehogy, dehogy — szól a megszólított, aki, mint csakhamar kiderül, senki más, mint az elvált asszony férje. Nagy zavarában majd leüti a tányérokat, aztán kezét csókol a volt feleségének, aki elneveti magát és helyet csinál mellette.

— Maga nekem udvarol — mondja Gyimesiné felém fordulva — maga pedig — int a szürke fejűnek — ennek a szép asszonynak. De szaporán.

— Tulajdonképen mért váltak el? — kérdezem később bájos szomszédnőmtől, aki már végigkaczérkodott az egész teremmel, sőt a cigányprimással is.

— Eh, szóra sem érdemes. Egy katonatiszt. De már áthelyezték. Mit akar hát még az a bolond?

— Persze, ha áthelyezték — mondom — akkor a dolog el van intézve.

— No lássa!

A szomszédaszobában sűrű szivarfüst közt

London, június 19.
A Daily Telegraph tegnap a következőket jelentette: Öt-hat héttel a zavargások kitörése előtt Ketteler báró pekingi német követ a diplomáciai testület tanácskozásán határozottan kijelentette, hogy azok az intézkedések, a melyeket a követek addig tettek, elégtelenek és hogy az egész Kinában lévő európaiak és pekingi követségek védelmére az európai hatalmaknak erélyesebb lépéseket kell tenniük, mert különben nagy vérontás vár a keresztényekre, sőt még a követségeket sem fogják megkímélni.

Jakohama, június 19.

Hir szerint a hatalmak felkérték Japánt, hogy 20,000 embert küldjön Kinába a lázadás elfojtására. Japán valószínűleg beleegyezik ebbe.

Berlin, június 19.

A Wolff-ügynökség jelenti Pétervárról 18-iki kelettel: Az orosz külügyminiszterium eddig nem kapott különös híreket Pekingből vagy Takuból. Ott csakis a lapokban közölt angol forrásból való híreket ismerik. A csifui német konzulnak a jelentését az ázsiai ügyek osztályában kételkedve fogadják. Valószínűnek tartják, hogy egy torpedonaszád Takuban vagy máshol hallotta azt a Hongkongon át már Londonba telegrafált hirt, hogy a követségeket elfoglalták. A kínai követség napok óta nem kapott hirt Kinából.

London, június 19.

A Times-nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: a takui erődök e hó 17-én kevéssel éjjel után kezdték meg a lövöldözést, a melyet a britt, francia, német, orosz és japán hadihajók viszonoztak. Két erődöt levegőbe röptettek, a többieket rohammal vették be a nemzetközi csapatok. A csifui kikötőben most két britt, egy amerikai és öt kínai hadihajó áll.

London, június 19.

Daily-Express-nek jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: A takui harcokról kiadott hivatalos jelentés így szól: Egy kínai gránát fölrobantotta a Mandsur nevű orosz ágyunaszád puskapor-raktárát. Az ágyunaszád levegőbe röptült. Néhány tengerész életét vesztette, sokan megsebesültek.

kártyakompanya verődött össze. Ugy látszik, többnyire fiskálisok, akik közül többen, miután a pénzüik már elfogyott, okmánybélyegeket tesznek föl egy-egy disznóra. Mellettük ülnek Abraiék: Biriket egy fiatal gavallér, akit a leány kétségtelen hozománya vonzott, mulattatja azaz, hogyan illik manap egymást üdvözölni. Ilyenformán: Jó napot magácskának és pá, néni! Birike rohamosan halad és szülei boldogan nézik, milyen jól érzi magát.

Titokban az órára mutatok. Négyre jár; a vonatom már a közelben halad. Bucsuzni kezdek és megígérem Gyimesinének, hogy a legújabb képeslevelezőlapokat okvetlen megküldöm neki. Azután gyorsan keztem szorítok a többiekkel és indulok. Mikor a terem ajtajához érek, még egyszer visszafordulok. Látom, hogy a cigány már az asszonyok fülébe huzza, hogy a Birike gavallérjának tekintete mosolygó szemtelenséggel tapad a lány ruhakivágására, hogy Boldizsár apjuk szivarozik, hogy a kártyaszobában ép most huz be valaki negyvenkét stemplit és egy ur, a ki közvetlen az ajtó mellett ül, nevetve kér pardont hölgyétől, amiért véletlenül a lábára lépett. És még egy magasztos jelenet. A Gyimesiek asztalára egy üveg EK-repezsgő került és Jolán meg a férje éppen most általános éljenzés között összecsókolóznak.

A másik perczben már künt vagyok az utcán, amelyet gyöngye hajnali fény áraszt el. Pár lépéssel odább csöndesen mormol a Tisza.

Hej öreg folyó, de jól tennéd, ha még egyszer nekivadulnál és elsöpörnéd ezt a kis Sodomát!

London, június 19.
A Reuter-ügynökség jelenti Csifuból tegnapi kelettel, A takui erődök most a folyónak mind a két partján meg vannak szállva. A kínaiak 17-én váratlanul kezdték meg az ágyuzást. A nemzetközi csapatok vesztesége a következő volt; Angol részről egy halott, 4 sebesült; német részről 3 halott, 7 sebesült; orosz részről 16 halott, 45 sebesült; francia részről 1 halott, egy sebesült. A Taku előtt lévő kínai torpedonaszádokat elfoglalták az európaiak.

London, június 19.

Az alsóház ülésén Brodrik parlamenti államtitkár kijelentette, hogy a kormány e hó 12-ike óta nem kapott hirt Macdonald pekingi követtől. Olyan hír, a mely a pekingi követségek megtámadásának hírét megerősítene, eddig nem érkezett. Seynour tengernagytól e hó 13-án érkezett az utolsó távirat, amely szerint Tienczin és Taku között a táviróvonal el van vágva. Egy japán hadihajó, a mely utolsó éjjel Csifuba érkezett, azt jelenti, hogy a főparancsnokok és csapatok visszatértek Tienczinbe és hogy a kínai erődök tegnap fél egykor éjjel ágyuzni kezdték a folyó torkolatánál veszteglő hadihajókat. A hajók viszonozták a lövéseket. Mikor a japán hadihajók 6 órakor elhagyták Tiencint, a harc már nagyobb arányokat öltött. Szombaton minden hajóról csapatok szálltak partra Taku védelmére. Taku előtt egy kínai hadihajó állott, a mely passzive viselkedett. Azt hiszik, hogy a Hongkongból elindult britt csapatok csütörtökön Taku elé érnek. Körülbelül ugyanakkor várják orosz, japán és francia segédcapatok megérkezését is. Hongkongból és Manilából újabb britt hadihajók tartanak Taku felé. Mindent megkísérlelnék, hogy Seymour tengernaggyal helyreállítsák az összeköttetést és őt, a mennyire csak lehet, támogassák. Az utolsó órákban arról értesült a kormány, hogy a távirati összeköttetés Tienczin és Taku között ismét helyreállt.

Balfour kijelentette, hogy a kormány Indiából segédcapatokat szándékozik Hongkongba küldeni. (Helyeslés.)

Bécs, június 19.

A Neues Wiener Tagblatt jelentése szerint ő felsége kihallgatáson fogadta Czikkann báró kínai osztrák-magyar követet és jelentést tétetett magának arról, hogy milyen volt Pekingben a helyzet a követ elutazása előtt.

Páris, június 19.

A lapok rámutatnak a kínai helyzet komolyságára és erélyes, gyors cselekvést, valamint segédcapatok kiküldését követelik. Egyik másik lap azt hangoztatja, hogy komolyabb expedícióra volna szükség. Az Echo de Paris szerint Delcassé külügyminisztert a kamara mai ülésén meg fogják interpellálni a kínai eseményekre nézve. A külügyminiszter kívánságára az idevaló kínai követ táviratilag megkérte a jünani alkirályt, hogy védelmezze meg a francia alattvalókat és ne akadályozza meg elutazásukat.

Berlin, június 19.

Kinából érkező távirat szerint az Iltis német hadihajó parancsnoka a takui támadás alatt súlyosan megsebesült.

Taku ostrománál 400 kínai esett el. A gyűlevész kínai sereg utközben elvágta az összes táviró drótokat s egész sereg falut felgyújtott.

London, június 19.

A takui küzdelemben a Zenta osztrák-magyar hadihajó is részt vett.

Sanghai, június 19.

Hir szerint a pekingi követségek ellen intézett támadásokat sikerült visszaverni, s most már lelohadt a kínai csöcselék vakmerősége. De megváltozott az özvegy császárné hangulata is.

Julin alkirályt elcsapta, *Tung* tábornokot megfosztotta rangjától.

Bécs, június 19.

A kínai helyzetet a külügyminisztériumban éber figyelemmel kísérik, de egyelőre még semmi érdemleges intézkedést nem határoztak el. Az minden körülmények között kizártnak tekintendő, hogy szárazföldi csapatokat szállítsanak a monarchia Kinába. Ha valami intézkedésnek kell történnie, ez az lesz, hogy a *Zenta* segítségére még egy hadihajót indítanak a kínai vizekre a hatalmak flottájának kiegészítése végett.

Páris, június 19.

Az orosz kormány az összes hatalmakhoz intézet köriratban bejelentette, hogy 40000 embert szállított Kinába. Ez a körirat ezen a fontos értesítésen kívül is rendkívül komoly, figyelemre méltó pontokat tartalmaz. Oroszország kiemeli, hogy a csapatok partra szállítása nem hatalmi tény, s nem jelent külön akciót az ő részéről, hanem csak annak a szükségnek hódolt evvel, hogy alattvalóit és a többi hatalmasság alattvalóit is megvédje a kínai felkelők kegyetlenkedéseitől.

Brüsszel, június 19.

Az *Independence Belge* egy pekingi diplomatának brüsszeli kollegájához intézett levelét közli. A levél szerint *Tsuk-Szue* kínai császárné közölte a diplomatával azt az elhatározását, hogy minden európai fegyverrel üz ki Kinából. Ha pedig ez nem sikerülne neki, akkor önmagát és *Kvang-Szu* császárt is megöli.

Páris, június 19.

Oroszország a nagyhatalmakhoz intézet köriratában tudatja, hogy csapatai kiegészítése végett még 20.000 embert fog Kinába szállítani.

Trieszt, jun. 19.

Az itt állomásozó gyalogezred egy százada ma parancsot kapott, hogy keszenlétbe álljon. A századot a *Mária-Terézia* hadihajó fogja Kinába szállítani s minden perczen várják a parancsot a hajóra szállásra.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Papanek Dani, bohózat.
Csütörtök: Papanek Dani, bohózat.

* **A hajléktalan Comédie Francaise.** Azon a szomorú napon, midőn a tűzvész a párisi Comédie Francaise-t elhamvasztotta, összeült a francia kamara és elhatározta, hogy az új színház, mely a régi helyén fog felépülni, még július közepéig elkészül. Később a megnyitást már szeptember elsejére helyezték kilátásba, míg most arról beszélnek, hogy a színház csak a jövő év elején lesz felavatható. Az *Odeon* színháznak, hol a Comédie jelenleg működik, azonban szeptember elején szüksége van a színházra és ily körülmények között könnyen megeshetik, hogy a Comédie hajléktalanná lesz. És hiába kérdezzük, hogy kit terhel e tragikomikus eset felelőssége. A párisi *Matin* oda nyilatkozik, hogy ha az építés munkálatai továbbra is így folynak, mint eddig, 1910-re sem lesz kész a színház.

* **Nyáray Antal szerződése.** A fővárosi újságok nyomán hírül adtuk, hogy *Nyáray* Antal, akit *Somogyi* igazgató szerződött tagjává jelentett be a nagyváradi színügyi bizottságnak, a Magyar Színházhoz szerződött. *Somogyi* Károly igazgató elküldötte ma *Hoványi* Géza drnák, a színügyi bizottság elnökének *Nyáray* Antal levelét, melyben a komikus kijelenti, hogy a Ma-

gyar Színházhoz csak a jövő év virágvasárnapjától szőlítja szerződés, addig a nagyváradi színház kötelékébe tartozik.

* **Nyolczvanezer márka a színészeknek.** *Kohn-Oppenheim* bárónó, a napokban elhunyt bankárnak leánya, *Hochberg* berlini főintendánsnak 80.000 márkát adatott át jótékonycélokra. A császár beleegyezésével 30.000 márkát a császári zenekar tagjainak özvegyei és árva gyermekei számára, 20.000 márkát a színészek segélyalapjának és 30.000 márkát a német színészek nyugdíj egyesületének adtak ki.

Ujabb részletek

az államvasuti gépgyár sztrájkjáról.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 19.

Az államvasutak gépgyárának kőbányai uti telepén ma szünetelt a munka. A három-ezerre rugó munkások közül csak a gazdasági gép-osztálynak alig kétszáz munkása dolgozott.

A munkások forrongása még a pünkösöd előtt kitért részleges sztrájk óta tart. Akkor a munkások, akik a hidosztályban voltak alkalmazva, ismét fölvetették a munkát, mert *Vajkay* vezérigazgató kijelentette, hogy csak a gyár munkásainak kívánságait hallgatja meg, a sztrájkolókkal nem áll szóba. — A hidosztály munkásai azonban nem nyugodtak, csoportokban járták be szüntelenül a telep többi részét és szüntelenül izgatták a munkásokot.

A múlt pénteken azután a munkások küldöttsége memorandumot adott át *Vajkay* vezérigazgatónak és ebben a munkabérek általános fölemelését követelték.

A memorandumban a jövő szombatot tűzték ki határidőnek, hogy akkor kezdik meg a sztrájkot, ha feleletet nem kapnak. A gyár üzletmenete azonban már évek óta folytonosan gyengül, a munkások követelése pedig 220 ezer forinttal nagyobb évi költséget okoznának és így *Vajkay* vezérigazgató már tegnap délelőtt — nem várva be a határidőt — magához hívatta a munkások küldöttségét és kijelentette nekik, hogy követeléseiket nem teljesíthetik.

Később a munkások küldöttsége ismét megjelent a vezérigazgatónál és egy nyolcz pontból álló kérvényt olvasott fel, amely pontok mindegyike ezzel a szóval kezdődött: *követeljük* . . . és ismét a munkabérek fölemeléséről szökött. Az igazgató ekkor kijelentette, hogy a munkások magatartása azt eredményezheti, hogy a gyártól megvonják a megrendeléseket és külföldi gyáraknak adják át és így a hazai iparnak is kárára lehetnek. Ebből csinálták a munkások azt, hogy az igazgató a gyár munkáját külföldi gyárakban akarja elvégeztetni.

A munkások szombaton nagyobb összeget kaptak, mert az alkubérek havi kifizetése volt és erre támaszkodva léptek a sztrájkba. Tegnap délután ugyanis fél 2 órakor rendesen bejöttek a gyárba, hogy egy fél óra múlva tüntetőleg elhagyják a gyárat. *Vajkay* vezérigazgató kijelentette, hogy újabb munkásokat nem vesz fel, a sztrájk ideje alatt a gyárat zárva tartja, természetesen, aki munkába akar állni, az kap munkát. Holnap reggel jár le az igazgató ultimátuma, aki akkor nem áll munkába, azt elbocsátják.

Ma reggel a munkások a gyár kapui előtt csoportosultak. Rendzavarás azonban nem történt. A rendőrök csendben szétszórták őket. Háromszáz munkás dolgozni kezdett, azonban százan a délelőtti folyamán ismét elhagyták a gyárat, mert félték, hogy a sztrájkolók megverik őket. A sztrájkolók különben a Népligetben szétszórva tanyáznak.

Tisza István Nagyváradon.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 19.

Nevezetes politikai nyilatkozatok helye volt ma Biharmegye központja. *Tisza* István gróf tartotta felavató beszédét, mint a biharmegyei szabadelvű párt új elnöke. Napok óta feszült kíváncsisággal várták országszerte ezt a programnyilatkozatot, a melyről félhivatalosan előre is bejelentették, hogy a felekezeti kérdés aktuális ügyét veszi első sorban bírálat alá, s tekintetben a református *Tisza* István nyílt oppozícióba lép a református *Bánffy* Dezső akciója ellen.

Nagyváradon önként érthetőleg kétszeres érdeklődéssel várták a beszédet. Eredetileg az volt a terv, hogy a *Széchenyi* szálló nagytermében tartják meg a nevezetes ülést, de az esti hét órára összehívott ülésre félhétkor már annyian gyűltek össze, hogy többen forrongtak a termen kívül, mint a mennyien bent helyet tudtak kapni, a kik korábban jöttek. Ekkor elhatározták, hogy a szabad ég alatt hallgatják meg *Tisza* István grófot.

Tisza István már délelőtt megérkezett Nagyváradra, politikai barátai gyorsvonattal jöttek. Hét órakor jelent meg az új elnök hívei közt, a hol viharos éljenzéssel fogadták. Kiséretében voltak többek közt: *Gajári* Ödön, *Pulszky* Ágost, *Solymossy* Lajos báró, *Órley* Kálmán, *Wolfner* Tivadar, *Feilitzsch* Artur báró, *Teleky* József, *Kristóffy* József, *Teleky* Sándor gróf, országgyűlési képviselők, *Beöthy* főispán, *Szunyogh* Szabolcs alispán.

Beszéde elején azokról a nagy érdekmekről beszélt *Tisza* István, a melyeket *Bánffy* Dezső szerzett mint miniszterelnök. Elénk és sokszor megújuló éljenzés kísérte itt a szavait.

Hasonlóképen erősen éljenzték beszédét ott, a hol erős kifejezésekkel mondott ítéletet azok politikai törekvéseiről, a kik vallási ellentétek felidézését tüzték céljukul; egyformán elítélendőek ezek, akár katolikus, akár protestáns részen vannak.

Beszéde végén meleg lelkesedéssel hívta fel a pártot és a jelen volt országos képviselőket, hogy személyes érzéseket félretéve, egyértelműleg támogassák a liberális politika nagy érdekeit.

Hegyesi Márton, a nagyváradi városi szabadelvűpárt elnöke szép szavakkal köszönte meg *Tisza* István nyilatkozatait, a melyek nemcsak a pártnak, hanem az egész nemzetnek szólnak.

Ezután a közgyűlés a megyei közgyűlés napirendjét vette tárgyalás alá.

Fassie Tódor indítványára *Szell* Kálmánhoz üdvözlő sürgönyt küldtek.

Este fényes bankett volt. Itt bemutatta *Tisza* István *Szell* Kálmán válaszát, a melyben üdvözlö a pártot. A hangulat a késő estig tartó banketten igen lelkes volt. Sok tósztot mondtak.

TANÜGY.

(—) **A faipariskola vizsgája.** A m. kir. állami fa- és fémipari szakiskolánál az évi záróvizsgálatok f. hó 22-én és 23-án, mindenkor délelőtt 9-től és délután 3-tól kezdődőleg tartanak meg. Folyó hó 23, 24. és 25. napjain az intézet tanulóinak rajzaiból összeállított kiállítás lesz látható. Az érdeklődő közönséget úgy a vizsgálatokra, mint a kiállítás megtekintésére tisztelettel meghívja az igazgatóság.

(—) **Évzáró vizsgák.** A *buttyini* állami iskolában az évzáró vizsgálatot e hó 27-én tartják meg és pedig délelőtt a fu., délután a leányiskolában.

Egy apáca házassága

(Szerelmi regény a kórházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

Regénybe illő házassági történetről értesít lapunkat nagyváradi tudósítónk. Egy fiatal orvos, ki ott működött a kórházban, megismerkedett egy ápolónő apáczával, szerelmes lett a leányba, megkérte kezét s az eljegyzés már meg is történt. Az eset részletei a következők:

Múlt év január 1-én jött Nagyváradra egy fiatal orvos a biharmegyei kórházba, mint *Fráter* Imre dr. kórházi igazgató-főorvos segédorvosa. A segédorvost a sebészeti osztályra osztották be s itt ismerkedett meg egy fiatal, 19 éves apáczával, *Olária* testvérrel, ki szintén nem régen került a zárdából a kórházba ápolónői minőségben. Ott látta az orvos a szép fiatal testvért a humanizmus szolgálatában, amint éjjel-nappal virrasztva, vasszorgalommal, önfeláldozóan ápolta a betegeket s igyekezett őket megmenteni a haláltól.

A fiatal ember, az orvos, vonzalmat érzett a szép fiatal apáca iránt. Egymásnak sohasem szólottak szerelemről, de ott lobogott az titkosan sziveikben, ott ragyogott tekinteteikben. Hogy is beszélhetek volna szerelemről ott a haldoklók és kinosan hörgő betegek szomorú birodalmában. Csak nézték egymást ábrándosan az eltitkolt szerelemnek gyötrő és mégis oly édes érzésével, és néha-néha mikor betegek fájdalmát felváltotta a jótékony álmom, beszélgettek egymással, de nem a szerelemről, — oh hogy is szólhatna erről a tudomány szol-

gálatát felszenteit papnőjének, hanem arról a boldogságról, melyet a mások fájdalmának enyhítése okoz. Beszéltek arról, hogy mily szép és dicső volna, ha ezen a világon, hol annyi a nyomor és szenvedés, minden ember úgy érezne, mint ők, ha mindenki arra törekedne, hogy embertársainak szenvedésén segítsen, hogy másoknak javára, hasznára váljon.

Es könyvek omlottak a bájos, a jóságos *Olária* testvérnek szemeiből, mikor a fiatal segédorvos melancholicus hangon elbeszélte, hogy milyen rosszak, milyen gonoszak az emberek odakünn a nagyvilágban, melyet *Olária* testvér nem ismer. Hogy üldözik, kinözzák és öldöklök egymást odakünn a nagyvilágban az egészséges emberek csak azért, hogy egyiknek több pénze, vagyona legyen, mint a másiknak. És szinte lázban égve szónokolt az orvos arról, hogy mily szép és felséges volna az, ha ők ketten együtt kimehetnének abba a nagy, abba a rossz világba, és hirdethetnék az emberszeretetet és humanizmust, a mint gyakorolták azt odabenn a kórház falain belül.

Olária testvér felsőhajtott:

— Oh milyen szép volna az! Ha megtehetném, ha megengednék a zárdaszabályok, hogy ne csak itt a kórházban, hanem künn a nagyvilágban is segíthessek a szenvedő embereken, a kik nem testileg, hanem lelkileg betegek!

— S ha tán ugy lehetne?! . . . riadt fel az orvos.

Olária testvér ránézett félénken, mintha nem értené, nem akarná megérteni és még keserűbben sóhajtott fel:

— Hogy gondolja azt doktor ur? Miképpen? Soha, soha! . . .

A segédorvos mindjobban érezte varázslatos erejét a legeszményibb szerelemnek, me-

lyet eltitkolni volt kénytelen, melyről nem szólhatott senkinek, legkevésbé *Olária* testvérnek. De érezte azt is, hogy *Olária* testvér nélkül nem tud élni. Elhatározta, hogy megkéri az apáca kezét és feleségül veszi.

Szándékáról egy szót sem szólt a szerelmes orvos az apáczának, hanem mindenekelőtt állás után nézett, a hol önállósíthatja magát. Meg is választották Hajdumegye egy nagyobb községében községi orvosnak és január 1-én kilépett a biharmegyei kórházból.

Néhány hónap múlva azonban a fiatal orvos ismét eljött Nagyváradra. Egyenesen a biharmegyei kórházba jött s itt bejelentette dr. *Fráter* igazgató-főorvosnak, hogy *Olária* testvérrel van fontos beszélni valója.

Regényíró tudná lefesteni azt a poetikus, azt a megható jelenetet, mikor az orvos és az apáca két hónap után ismét viszontlátták egymást. Az öröm tüze és a szerelemnek gyönyörűsége ragyogott arcukon. Sokáig állottak egymással szemben szótlánul, némán, míg végre a szerelem lázas hangján megszólalt a doktor és bevallotta forró, olthatatlan szerelmét, melyet egy év óta titkolni volt kénytelen. Azután oda-borult az apáczakisasszony lábai elé és megkérte, hogy legyen a felesége.

Az apáczakisasszony, bár teste-lelke reszketett az örömtől és boldogságtól, eleinte hallani sem akart az orvos ajánlatáról. Hivatkozott esküjére, hogy egész életét a betegek mellett köteles eltölteni. Napokig tartott, míg végre elhatározásra tudta bírni, hogy leveti az apáczaruhát és hozzámegy feleségül.

Olária testvér elhatározása után elsősorban szüleit értesítette. Édes atya, a ki előkelő fő-tisztviselő Nagy-Szebenben és két katonatiszt fivére is jöttek Nagyváradra és miután a leánykérő orvost is megismerték, leirhatatlan örömmel adták a házassághoz beleegyezésüket.

Az apáca kisasszony ezután visszautazott Bajorországba, ~~Malloridra~~ ~~ahol a zárdá fő-nőknőjénél bejelentette elhatározását és kérte a rendből való elbocsájtását.~~ Onnan azután hazatért az oly régen elhagyott szülei házhoz, a hol tárt karokkal fogadták kedves leányukat a szerető szülők.

Pünkösöd vasárnapján tartották meg Nagy-Szebenben az orvos és a volt apáca kisasszony eljegyzési ünnepét. És tegnap már megérkeztek Nagyváradra a finom velin papírra nyomtatott „eljegyzési értesítések”, a hirmondói a legeszményibb frizynek, mely két nemesen érző szívet fűz össze nemsokára sirig tartó boldogságra.

Házassági regény

az esküdtszék előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 19.

Az aradi esküdtszék az új ciklusban második végtárgyalását tartotta, melyen *szándékos emberölés büntetlenség kísérletével* vádolva ült *Költő* József aradi lakos, vaggongyári munkás a vádlottak padján.

Elnök *Fábián* Lajos kir. táblai bíró volt, bírák *Földes* János és *Köller* János, jegyző *Zih* József a vádhatóság részéről *Lehrmann* Viktor kir. nlügyész jelent meg, védő *Nagy* Sándor dr. volt.

Esküdtkeül kisorsoltattak: *Schwellengräber* Gyula, *Glück* Károly, *Kerpel* Izsó, *Rozvány* György, *Walder* Gyula, *Schütz* Viktor, *Varga* András, *Szontagh* Gyula, *Kell* Manó, *inokai* *Toth* Lajos, *Pénzes* Ákos, *Lusztig* Ármín továbbá *Silberberger* József és *Kneffel* Lajos pót-
esküdttek.

A vád szerint *Költő* József felesége sze-

relmi viszonyt kezdett *Szeiler* Károlylyal a férj gyermekkori barátjával, ki szintén vaggongyári munkás volt *Költő* tudomást szerzett a dologról és el akarta kergetni az asszonyt. *Szeiler* erre megígérte neki, hogy felhagy a szerelemmel, csak maradjon továbbra is együtt a feleségével. Az ígéret után történt, hogy a *Költő*, egy alkalommal haza térve, ott találta feleségénél *Szeilert*, mire haragra lobbanva rontott be a szobába, de mielőtt bármit is tehetett volna, az asszony és udvarlója neki estek és ki akarták dobni. Erre *Költő* zsebében lévő *revolverét előrántotta és elsütötte.* A lövés után *Szeiler* és az asszony elvették tőle a fegyvert s bezárták a férjet a szobába. Majd értesítették a rendőrséget, mely *Költőt* letartóztatta. A lövöldöző férj ezután 8 hétig ült vizsgálati fog-ságban.

A mai végtárgyaláson *Költő* felesége és leánya is megjelentek, de nem akartak vallani.

Költő azt állította, hogy nem akart lelőni senkit, csupán ijesztőül sütötte el a fegyvert. A revolvert különben azért hordta magánál, mert felesége hűtlensége miatti bánatában öngyilkos akart lenni.

A bizonyítási eljárás után *Lehrmann* Viktor alügyész a vádat módosítva, *erős felindulásban elkövetett emberölés büntetlenség kísérlete* miatt kérte a vádlottat megbüntetni.

Nagy Sándor dr. védő erősen meggyőző szavakban érvelt a vádlott ártatlansága mellett. *Bebizonyította*, hogy *Költő* nem akarta az udvarlót lelőni, de az esetben is, ha ez lett volna szándéka, tekintettel a körülményekre, felmentendő lenne.

Ezután az elnök az esküdtök elé terjesztette a kérdéseket, melyek a következők:

1. Bűnös-e *Költő* József abban, hogy 1899. évi október 8-án Aradon *Szeiler* Károly aradi lakost szándékosan, de nem előre megfontolt szándékból megakartja ölni, s hogy szándéka véghez vitelét az által, hogy forgó pisztolylyal *Szeiler* Károlyra lött megkezdte, de amiatt, hogy a lövés *Szeilert* nem érte, be nem fejezte?

2. Ha igen — az első pontban leírt cselekményt vádlott *Költő* János erős felindulásban és azért követte el, mert *Szeiler* Károlyt őt jogtalanul, súlyosan megsértette és ennek hatása alatt tette rögtön a lövést?

Az esküdtök az első kérdésre *nem*-mel feleltek, mire a törvényszék a vádlottat *felmentette.*

Az ítélet ellen semmiségi panasz nem történt.

Érdekes válópör

Festetich Rezső gróf ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 19.

Rendkívül érdekes válópör indult meg egyik ismert magyar főur ellen. — Nem régiben sokat emlegették tolnai *Festetich* Rudolf gróf nevét, a ki kalandos tengeri utján hajótörést szenvedve előbb egy pusztaszigeten élt, *Robinson*-életet, majd nagy küzdelmek és szenvedések közt vergődött a nagy tengeren keresztül, s a napokban *Triesztbe* érkezett, ahol most hajóskapitányi tanfolyamot végez.

A gróf egy amerikai nő, *Haggin* Ellát vett feleségül, s az esküvő után *Tolna* nevű jachtján indult nászútra a fiatal asszonynyal. Ez az ut az ő rettenetességével lett oka a válópörnek. A *New-York Journal* című lap szó szerinti közli most érkezett számában *Haggin* Ella válókérését. Érdekesen mondja ez el a házasság történetét.

Haggin Ella egy kaliforniai sokszoros milliomosnak volt a leánya, s tizenhét esztendő volt, mikor beleszeretett *Festetich* Rudolf grófbá

s nőül ment hozzá. A nászutat a *Tolnán* tették meg. Hanem különös egy nászut volt ez. Évekig eltartott, míg civilizált világba került vissza a fiatal asszony, s ez alatt a legremesebb veszedelmek között hurczolta az ura háborgó tengereken, ismeretlen, vad vidékeken, ember-évők között.

A grófné gyenge volt, s nem is gondolt arra, hogy tengeri utjuk egy-két hétnél hosszabb ideig tartson. Attól meg épen irtózott, hogy hajós életre adja magát s kalandról-kalandra vergődjön, a miben az urának tellett passziója.

Az első veszedelmes uti kalandban mindjárt az első napokban volt része a grófnének. Egyik matróz már az indulás előtt avval a szándékkal szegődött a hajóra, hogy azt a tengeren hatalmába kerítse s ő lesz a parancsnok. A hajó legénységét lázadásra bujtotta s alig voltak a nyílt tengeren, a felkelés ki is tört. Haggin Ella maga fojtotta el a lázadást. Puskával állott a matrózok elé s így sikerült ártalmatlanná tenni a felbujtót, mire a többiek abba hagyták a lázadást.

Utjuk végtelen bolyongás volt az oceánokon. Hónapokon át haladt a hajó czéltalanul Polynézia és a Salamon szigetek körül. Itt egyszer majdnem áldozatul estek az ember-évőknek s csak a kedvező szélnek és vitorláik gyorsaságának köszönheték a szabadulást. Az ember-évőkkel egyáltalán sok bajuk volt. Egy ízben egy szigetenél kötöttek ki, a hol pár nap előtt faltak csak fel a bensülöttek néhány szerencsétlenül odakerült utast. A vadak főnöke a hajóra jött. A grófné azt írja róla, hogy nem volt ugyan valami különösen ijesztő külseje, de jót nem lehetett kiolvasni a szeméből. Eleinte barátságosan tárgyalt, adott jelre azonban emberei egyszerre megszállták a hajót s egy látszott, nincs menekülés. A grófnének azonban mentő ötlete támadt. Volt neki egy fiúja, a melyet a bensülöttek szent tisztelettel tartottak. Ezt lobogtatta feljűk, s azok erre elcsodálódtak és békésen távoztak a hajóról s melyek isteneik oltalma alatt állónak hittek.

A japáni vizeken szörnyű viharok dobáltak a könnyű kis jachtot. Ott izben forogtak hatalmas veszedelmekben. A grófné most már elhatározta, hogy tovább nem tűri ezt az állapotot, s a hol legközelebb partot érnek, ott hagyja a hajót. Lingapureban kikötöttek; a grófné követelte, hogy szálljanak ki, s töltsenek a szárazon nagyobb időt. A gróf azonban erre nem volt hajlandó, s egyszerűen kitette nejét egy krajczár pénz nélkül a nagy idegenbe, ő maga meg tovább hajózott.

A grófné azután nehéz küzdelmek árán visszajutott Amerikába. Ott hallotta előbb azt a hírt, hogy Festetich gróf hajótörést szenvedett, majd később, hogy sikerült hazavergődnie, s Triesztben tartózkodik. Felhasználta azt a rövid időt, a mely alatt a kalandos kedvű gróf egy helyen tartózkodik, s beadta ellene a válókeresetet.

— Kérnem kell, hogy sürgősen intézzék el keresetemet, mert én nem akarok továbbra is felesége maradni annak az embernek, a ki pokollá tette az életemet, azután magamra hagyott.

Festetich gróf a keresetre még nem válaszolt. Egy trieszti lapban azonban kijelentette, hogy neje állításai majd mind valótlanok. Nagy érdeklődéssel várják mindenfelől a grófné legényes házassági pernek a lefolyását.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Kereskedő-egyesület a megyében.** A *Borossebes*-vidéki kereskedők igen üdvös tette határozták el magukat. A kereskedelmi bajok orvoslása és saját érdekük emelése szempontjából egyesületet készülnék létrehozni, a melynek e hó 26-án d. e. 9 órákor lesz az alakuló közgyűlése a menyházai fürdőben. Az értekezleten részt vevő kereskedők Borossebesről fog-nak indulni 25-ikén d. u. 4 órákor.

Villamos akták.

— Második közlemény. —

(Az áram bevezetése és a „szépen fejlődő helyi ipar.“)

Arad, június 19.

Kimutattuk, hogy az az ugynevezett árkedvezmény, melyet az aradi villamvilágítási társulat a 25 éves privilégium ellenértékül a városnak odakínált, üres fikció volt; most — inkább a logikai rend és a tanulságok kedvéért, semmint a jelentőségüknél fogva — az ellenértékül szolgáló többi kedvezményeket is méltatni fogjuk, mert csak így mutathatjuk ki, hogy micsoda szörnyűség az üzlet csinált volna a város, ha elfogadja a villamvilágítási társulat ajánlatát, melyet oly furfangos módon akartak a nyakába varrni.

Az a másik híres kedvezmény abból állott volna, hogy a társulat lemond ama szerződésileg kikötött jogáról, mely szerint a magán feleknek, kik az ő fogyasztói sorába kívánnak lépni s az amugy is drága villamvilágításra szánják el magukat, egyedül csak ő szerelheti föl a berendezést.

Mindenki, de különösen a valódi üzlet-ember megütközhetik azon, miként képezhet ez a fentartott jog *hasznosítható értéket*, holott az a dolog természeténél fogva, üzleti felfogás szerint, a vállalatra csak *teher* jelentőségével bírhat. Az üzlet érdekéből ugyanis a villamvilágítási vállalatnak ezen berendezéseket minden más, idegen vállalkozónál *jobban és sokkal olcsóbban* kell vala csinálnia, hogy mennél könnyebbé s olcsóbbá tegye a villamvilágítás bevezetését és mentül többeket édesgessen az ő szállítása- és termelvényének, a villamos áramnak fogyasztására. Ugy, hogy üzleti szempontból azt kellene mindenkinek föltennie, hogy a társulat a berendezéseknél előállítási áron alól dolgozik s csak a *fogyasztók érdekében* tartja fenn magának a berendezés privilégiumát.

De hogyan lehet hát *ezt a terhet* egy 25 éves monopólium egyenértékűen odakínálni? Hát csak úgy kérem, hogy — bármi hihetetlennek tessenek is a dolog — a villamvilágítási társulat a *berendezéseken is nyereszkesedik*. A rendelkezésünkre álló adatokból kitűnőleg a társulat a berendezések normál kellékeinek az egyes gyárakban fenálló egység áraihoz képest kétszeres felszámításokkal lepi meg a kundschaftjait, sőt egyes idevágó szolgáltatmányaiért 3 szoros árat követel.

Persze, hogy ilyen formán az a szóban forgó bevezetési kizárólagos jogosultság *bizonyos értéket* képvisel, a mely a városnak a 25 éves monopóliumért odakínálva körülbelül ezt jelenti: „Terjeszd ki város az én monopóliumomat 25 évre és én megengedem ezután, hogy a polgárság olcsóbb és szolidabb berendezést csináltasson a villamvilágításához, mint a

milyet — *szerződéses jogomnál fogva* — eddig nálam volt kénytelen csináltatni.“

„Ez már valami!“ mondja a nyája olvasó; ez már mégis felmérhető érték — bárha kissé ódiózus — nem úgy min a 20 százalékos árleszállítási ajánlat, melyet már 30 százalékgig megadtak egyeseknek. Csak lassan! Itten az ítélet megformálásával ovatosabbaknak kell lennünk; mert közelebről tekintve ez az engedmény is csak *lyukas mogyoró*.

Az aradi villamvilágítási társulat ugyan is ezt az előjogát, melyet a városnak ellenértékül oda kínál, már *hasznosította*. Megosztotta ezt a jogát egy *berlini* villamossági társulattal, mely ezen megosztott jogért fizet az aradnak és mégis jobban és *olcsóbban* csinálja a berendezéseket, mint az aradi, bár a rossz nyelvek azt mondják, hogy *nem szabad* olcsóbban dolgoznia, nehogy az *árakat megrontsa*.

De elég mára! Csak még valakihez volna egy szavunk. Kedves *Nagyfogyasztó Ur!* Gyertyázza meg a lankadt veres fényű negyedfél vattos mécsesével ezt a dolgot, hogy miként pártolja az aradi villamvilágítási társulat a *szépen fejlődő helyi ipart*. Ime, megosztja azt a *privilégiumot*, melyet a várostól negyedfélévvel ezelőtt kapott *semmiért*, egy berlini társulattal; és ugyancsak ez az aradi társulat kért a *helyi ipar érdekében* monopólium-meghosszabbítást 25 évre! Kedves *Nagyfogyasztó Ur!* Megérdemelte az a nyílttéri felszólása a nyomda festéket?!

Farkas Menyhért csendes társa.

— Hová lett a kétszáz ezer forint? —

(A *Pesti Hirlap* mai száma közül a következő czikkel.)

Erdekes feljelentés érkezett a napokban a budapesti királyi ügyészséghez. A bejelentő dr. Sz. fővárosi ügyvéd, nem kisebb föladata vállalkozott, mint arra, hogy előteremtse azt a kétszáz ezer forintot, melyet *Farkas Menyhért* „lottókirály“ elrejtett. Vajon sikerül-e ez a vállalkozás, az természetesen még ma nagy kérdés, annyi azonban bizonyos, hogy az ügyészség már meg is indította a nyomozást és ha ez eredményre jár, úgy nemsokára egy renkívül szenzációs, monstre bűnpör fog napfényre kerülni.

Emlékezetes, hogy *Farkas Menyhért*, a ki 1890-ben a temesvári lottó-hivatal egyik alkalmazottjával összejátszva, hogy a kijelölt árva gyermek helyett *Telkes Margit* huzza ki a *sötétebb* tokokat, a kincstárt 400.000 forintig megkárosította, mikor azonban néhány nap múlva letartóztatták, már csak 200.000 forintot találtak nála. Akármint faggatták a vádlottat, a hiányzó összeget nem akarta előteremteni. Azal a mesével állott elő, hogy neki egy kompanistája volt, a kit közelebről nem ismer és akinek a nyeresémből reá eső részt egy bécsi kávéházban adta át. Ezt a védekezést természetesen senkisémm hitte el és biztosra vették, hogy *Farkas* maga rejtette el a 200.000 forintot, hogy szabadulása után gondtalanul élhessen. A bejelentő szerint azonban *Farkas* igazat mondott, tényleg volt egy czinkostársa, aki annak idején nagyszabású intézkedéseket tett, nehogy a bűnpörbe őt is belevonják.

A följelentés elmondja, hogy ez a „csendes társ“, a ki tíz év előtt földhöz ragadt szegény ember volt és ma tekintélyes földbirtokos, már rég idő óta szoros összeköttetésben állott

arkas Menyhérttel és kieszközölte azt is, hogy árkas a nyereség-összegek fölvétele után 0.000 forintot adott kölcsön a csöndes társ egyik közeli rokonának, egy fővárosi kereskedőnek, amit az üzleti könyvek is bizonyítanak. Is a cég a kölcsönről szóló váltóval nagyon vatosan járt el. A lejáratkor prolongáció vétett nem a postán küldte el, mint más üzleti váltót, hanem ugyancsak a pénztári könyvek anusága szerint minden alkalommal ötven forint utiköltséget adott az üzletvezetőnek, hogy utazzék Aradra, és ott személyesen prolongálja a váltót az ügyvédnél; ez az ügyvéd pedig nem volt más, mint a Farkas Menyhért apósa. Hangsúlyozza a följelentés, hogy a cég ezt a 10.000 forintot, amit ma már teljesen visszafizetett az aradi ügyvéd kezéhez, annak idején nem jelentette be a törvényszéknek. bár a bűnpör alkalmából Farkas Menyhért valamennyi adósa jelentkezett a vizsgálóbírónál. Ennek a hallgatásnak fő oka az volt, hogy a csöndes társ félt a fölfedezéstől.

Dr. Sz. ügyvéd megjegyzi, hogy a fontos bűnjelölt képező üzleti könyveket készséggel bocsátja az ügyészség rendelkezésére. Sok egyéb érdekes gyanúkat is hoz föl, de ezeket most nem ösmertetjük, miután szoros összefüggésben vannak egy másik monstre bűnpörrel, amely a bíróságokat már körülbelül két év óta délenken foglalkoztatja.

Végül kiemeli dr. Sz. ügyvéd, hogy az ő meggyőződése szerint az a csöndes társ, akit ő meg is nevez, bizonyára pozitív választ adhatna arra nézve, hogy hová lett a kétszáz ezer forint, figyelmezteti az ügyészséget, hogy csak nyomozzon erélyesen ebben az irányban, mert könnyen lehet, hogy az eltűnt pénzösszeg mögött egy egész bünszövetkezetet fedezhet föl, amely bünszövetkezet tagjai közül egyesek nemcsak vagyonos emberek, de tekintélyes tőkések is voltak, és maguknak éppen ezen a kétszáz ezer forint fölhasználásával

HIREK.

A színészegyesület Aradhoz.

Az a nagyfontosságú kulturális esemény, melyet az aradi nyári színház megnyitása jelent, az által, hogy így egyben az aradi színészet állandósítását ünnepelhettük, általános izshangot keltett az országban. Mindenfelől nagy elismeréssel nyilatkoztak Aradról, mely a vidéki városok között elsőnek adott otthont a színészeknek.

Most egygyel megszaporodott a távolból elhangzott elismerések száma. Az Országos Színészegyesület közgyűlése ma jegyzőkönyvi közönyt küldött Aradvárosának említett érdekében.

A köszönő átirat szövege így hangzik: Arad szab. kir. város tekintetes tanácsa illetve közgyűléséhez.

Az Országos Színészegyesület folyó évben megtartott 30-ik közgyűlése örömmel értesült a törvényhatóság azon dicséretes elhatározásáról, hogy a magyar színészetet állandósította a városban.

Athava ezen szép tény fontosságától, f. i. közgyűlésünk a város tekintetes törvényhatóságának és mindazon derék polgárainak, akik ez ügyben közreműködtek, jegyzőkönyvi közönyt is küldött szavaz s azon reményének kifejezést, hogy a nép nevelésére ugy hazafias, mint közművelődési szempontokból a magyar színészet állandó működése meg fogja

teremni a kívánt gyümölcsöket, melyek a város jövőjére nézve is áldásosak lesznek.

Budapesten, 1900. június 16-án.

a közgyűlés megbízásából

hazafias tisztelettel:

Molnár László, elnök.

Mé záros Kálmán, irodaigazgató.

— **A király csapatszemlé.** Bécsből távirják: Ő Felsége Ferencz Ferdinánd és Rainer főhercegekkel, a hadügyminiszterrel, Reinländer és Waldstätten csapattfőlelgyelőkkel és az idegen katonai attasékkal Lajtha-Bruckba utazott, ahol szemlélet tartott a csapatok fölött. A király fogadására a pazarul diszitett pályaudvaron Üxküll gróf hadtestparancsnok és a magyar és az osztrák hatóságok vezetői jelentek meg. A király a pályaudvaron megszólította a jelenlevők némelyikét, azután pedig a fényes kísérettel az új táborba hajtattott és pedig első sorban a Károly Ferdinánd főherczeg parancsnoksága alatt álló 3. vadászrezredhez. Ő felsége végig nézte az I. zászlóalj gyakorlatait és a zászlóalj parancsnokának, Dürfeld bárónak teljes megelégedését fejezte ki. Azután a Deutschmeisterrezredhez ment ő Felsége és annak a parancsnoka, Pfeiffer ezredes előtt is teljes elismerésének adott kifejezést. Azután hadgyakorlat volt a Deutschmeister-rezred és a 3. vadászrezred között, a mely nagyon tetszett az uralkodónak. Ő felsége végül a 42. hadosztály-tüzérezredet szemlélte meg.

— **Lónyay gróf czáfolata.** Több olasz lap azt a hirt közölte a napokban, hogy Lónyay Elemér gróf válni készül Stefánia királyi herczegasszonytól. Ezt a hirt a trieszti Piccolo is átvette. Mint Triesztből táviratozzák, Lónyay gróf ma levelet irt a Piccolo szerkesztőségének, a melyben kijelenti, hogy ez a hír teljesen alaptalan koholmány.

— **A berlini nagykövetség.** Berlinből távirtozzák: Szaguény-Mariich László nagykövet hirtelen súlyosan megbetegedett. Állapota remény aggodalomra ad okot.

— **Mecenseffy kitüntetés.** Ő felsége június 15-én kelt legfelsőbb elhatározással Mecenseffy Emilnek, az osztrák-magyar bank volt vezértitkáranak nyugalomba vonulása alkalmából a másodosztályú vaskorona-rendet adományozta.

— **Fontos kereskedelemi érdekek.** Nagyfontosságú ügyekkel foglalkozott az aradi kereskedők köre mai választmányi ülésén. A záróra és a kereskedelmi alkalmazottak nyugdíjügye képezték a megbeszélés tárgyát abból az alkalmából, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak augusztus 20-án Pozsonyban tartandó országos kongresszusán is tárgyalni fogják e kérdéseket. A kongresszus elé ugy kerülnek ez ügyek, hogy mindkét dologban feliratot intézett az aradi kereskedők köre a kereskedelemügyi miniszterhez. A kongresszuson a kör által felvetett tervek szolgálnak majd a tárgyalás alapjául. A választmány, mely Tedeschi Viktor elnöke alatt tanácskozott, mai ülésén elhatározta, hogy a kongresszuson képviselteti magát s ez ügyben, valamint a körnek a kongresszuson való állásfoglalására vonatkozólag rendkívüli közgyűlést hív össze.

— **Aljegyzői kinevezés.** A m. kir. igazságügyminiszter Imets Ilyés marosvásárhelyi kir. törvényszéki joggyakornokot a kisjenői kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Az ügyvédi kamarából.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Köpf János ügyvéd, Arad székhelylyel, az ügyvédi lajstromba folytatolag felvetetett, továbbá, hogy Milvius József körösbányai ügyvéd, elhalálozása következtében, az ügyvédek lajstromából kitérőlt és irodája részére gondnokul Kandrea Geraszim körösbányai ügyvédet rendelte ki.

— **Tolstoj Leó grófot exkommunikáltak.** Londonból táviratozzák ezt az érdekesen jellemző hirt. Egy londoni szocialista ujság szó szerint közli az orosz szent zsinat bizalmas körlevelét, a mely tudatja, hogy a czár egy ukázzal, egyházi fenytékkal sujtotta Tolstoj Leó grófot, mert írásai az ortodox egyház iránt ellenséges indulatuak. El van rendelve, hogy ha meghal Tolstoj, nem szabad a lelke üdvéért misét mondani. — Szigorú ítékezés ez a czári ukáz elevenek és holtak felett, de hát Tolstojt aligha bántja valami nagyon. Ő az ő hite szerint a bibliai tisztaságú életét s a lelke üdvességét már itt a földön megtalálta a jóban, a mit két kézzel teszi. Nehéz az ilyen embert büntetni. Még Atyuskának is, pedig Atyuska hatalmas nagy, elképzelné is bajos, milyen nagyon nagy.

— **Pénztárvizsgálat a városnál.** Aradváros pénztárában tegnap kezdte meg a rendes vizsgálatot az illetékes bizottság, melynek tagjai Salacz Gyula polgármester elnökelete alatt: Müller Gyula, Maresch Gyula, Magyar Ferencz és Lócs Rezső aljegyző.

— **Sztrájk a budapesti városi villamos vasutnál.** Egyik sztrájk a másikat követve a fővárosban. Ma a közuti villamos vasut alkalmazottai határozták el, hogy ha a vállalat igazgatósága nem teljesíti kívánságaikat, csütörtökön ötszázán beszüntetik a munkát, s nem indul egy kocsi sem a megszokott úton. A munkások kivánságait egy tegnapi este választott bizottság közölte az igazgatósággal, s remélik, hogy óhajaik teljesítést nyernek.

— **Eljegyzés.** Elemér Gyula apátfalvai apátmónok f. hó 17-én tartotta eljegyzését Jozsefvich Irma kisasszonnyal, Josipovich Ferencz San Marco herczegi uradalom számtartójának bájos szép leányával Szerb-Csanádon.

— **A háziezred nagygyakorlata.** Augusztus és szeptember hó folyamán katonai nagygyakorlatoknak lesz a színhelye Biharvármegye. A nagyváradi 37-ik, a debreczeni 39-ik s az aradi 40-ik gyalogezred most kapta meg a hivatalos értesítést arról, hogy a nyári nagymanővert Belényes vidékén, továbbá Szombátság és Rogos körül fogják ez idén megtartani. A három ezred állandóan e tájon fog csatározni augusztus 3-tól szeptember 7-éig, amidőn a lefuvás napja lesz. A nagygyakorlaton Schwitter Lajos lovag tábornaszernagy, temesvári hadtestparancsnok is jelen lesz.

— **Esküvő.** Schauer Viktor csász. és kir. 33-ik gyalogezredbeli szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagy f. hó 26-án délelőtt fél 12 órakor tartja esküvőjét Aradon a szép és kedves Czobél Aranka kisasszonnyal.

— **Celsius contra Reaumur.** A porosz közoktatásügyi miniszterium érdekes határozatot hozott a napokban. Elhatározta, hogy a jövő év január hó elsejétől kezdve a Reaumur hőmérőt száműzik, ugy az összes városokból, iskolákból, mint a gyógy- és fürdő-helyekről és a száz fokra beosztott Celsius-hőmérőt fogadják el, mint a hőmérséklet egységes hőmérőjét. És ezzel a Reaumur és Celsius közti régi háboruszkodásnak vége szakad. Mindenesetre helyes ez az ujtás, mely remélhetőleg nálunk sem fog soká várni magára.

— **A szatmári gyilkosság a Curian.** Papp Bélának és társainak gyilkossági bűnpöre ma érkezett fel a Curiahoz. 6449 szám alatt írták a szenzációs ügyet s elutáni hivatalizálás után Czorda Bódog kuria másodelnök, mint a büntető osztály vezetője elé terjesztették. Holnap reggel kerül az ügy kiosztásra. Valószínűleg az első büntetőtanács fog ítélni benne s ennek egyik tagja kapja az iratokat elbocsátandóként. A nyári szünet július elsőjén megkezdődvén, híre jár, hogy csak ősszel hozza a Curia ítéletet, ez azonban nem valószínű, mert

a vádlottak le lévén tartóztatva, alighanem a szüneti tanács sürgősen elintézi az ügyet.

— **Simák bucsuja.** Szinte megindítóan lefelé fordult *Sima* Ferencznek, a volt szentesi képviselőnek a sorsa. A vádak nyomában, melyek ellene támadtak, a vagyoni bukás is bekövetkezett s nemrégiben megütötték a dobot *Simák* szentesi háza fölött. S mintha a sors jobban meg akarta volna keseríteni a balsors lejtőjére jutott embernek ezt a csapást, az árverésen *Sima* legkérlelhetőbb ellenfele, *Szathmáry* Ede ügyvéd vette meg a házat. Már a licitáció után való napon el is kellett hagyniok régi, kényelmes hajlékukat, de nem tették meg ezt a szomorú lépést a nélkül, hogy nyomot ne hagyjanak maguk után. *Simák* azon az utolsó éjszakán, melyet házukban töltöttek, csaknem teljesen összerombolták a lakás belsejét: a padlót felszaggaták, a falakat megtördelték, bemocskolták, a kályhákat, a villamos berendezést összezúzták, szóval: ami csak megrongálható, mindent megrongáltak. Végezetül bucsulevelet is hagytak az új tulajdonosnak, benne rettenetes jókívánásokkal, melyeket reprodukálni sem lehet.

— **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszter *Lonovics* József Csanád vármegyei főispánnak, középiskolai adományáért, köszönetét nyilvánította.

— **Az ügyvédek és az új bűnvádi eljárás.** Szegedről írják: Az ügyvédek terhe ugyan csak megnövekedett a bűnvádi perrendtartás életbeléptetése óta. A vizsgálóbíró és a nyomozó közegek szigorúan megtartják az új eljárásnak a hivatalból kirendelt védőkre vonatkozó paragrafusát és figyelmeztetik a terhelteket a védők kirendelésének módzatairól, tudatják vele, hogy csak kívánniok kell és kapnak ingyen védőt. Ezen biztosításnak megvan a kellő eredménye, a terheltek kijelentik, óhajtják a védők kirendelését és óhajlásuk parancs, az ügyvédi kamara nyomban gondoskodik védőről. A két hosszú esküdszéki szesszió alatt a legnagyobb ambícióval járnak el a hivatalból kirendelt védők és azontul nagyon gyakran találkozhatni ingyen védőkkel a törvényszéki tárgyalásokon is. Mindezt nem megszólás, vagy panaszképpen hozzák fel az ügyvédek, hiszen mindegyik ügyvéd szívesen elviseli ezt a terhet, hanem az tény is bizonyítja, hogy mily fontos tényező az ügyvédi kar az igazságszolgáltatásban, mennyire hajlandó idejét és tudását díjtalanul feláldozni, ha közszél ezt kívánja. A királyi ítélőtáblánál is a legnagyobb dicsérettel emlékeznek meg a közvédők működéséről, elismerik, hogy kellő készséggel és alapos tudással felelnek meg kötelességüknek. Nem kételkedünk abban, hogy az ügyvédi karnak a büntető igazságszolgáltatás terén tapasztalható önzetlen buzgalma megtermi gyümölcsét.

— **Halalozás.** *Brassay* Dezső elhunytáról részvétel vettük a következő gyászjelentést: *Ozv. Brassay* Ödöné szüi. *Büdy* Etelka, gyermekei *Ernő*, *Lajos* és *Zoltán*, a maguk, valamint az elhunyt nagyszülői, úgy számos rokonaik nevében mélyen megtört szívvel jelentik a felejthetetlen fiú, illetve testvér és rokon *Brassay* Dezsőné, 1900. évi június hó 12-én, életének 20-ik évében, Berlinben történt elhunytát. A megboldogultak földi maradványai június hó 20-án délután 5 órakor fognak a felső temető halottas terméjéről ugyanott a családi sirkertbe örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő gyászmise áldozta pedig június hó 23-án délelőtt 10 órakor fog a helybeli t. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. Aradon, 1900. június 19. Nyugodjék csendesen!

— **Pisztoly-párbaj.** A vár sáncza között a 33-ik gyalogezred két önkéntese pisztoly-párbajt vívott. Sebesülés nem történt.

— **Öngyilkosság a robogó vonaton.** *Brünnből* jelentik, hogy ma hajnalban a bécsi államvasutak gyorsvonatán, midőn az a brünni állomásra befutott, lövés zaja hangzott el. A vasuti tisztviselők kutatni kezdték, honnan jött a lövés hangja és csakhamar ráakadtak a waggon egy félreeső helyén az öngyilkosra, kinek fejéből patakzott a vér. Az öngyilkos utast be szállították a városi kórházba, ahol kínos szenvedés után meghalt. Az öngyilkos utas *Schefcsik* Rezső, a brünni vámhivatal gyakornoka. Az öngyilkosság oka ismeretlen.

— **A hirdetési bélyeg eltörlése.** A hirdetési bélyeg és ezzel együtt a plakát, valamint a naptár bélyeg eltörléséről szóló törvényczikk megnyerte a királyi szentesítést. Julius hónap elsejétől kezdve semiféle beiktatás után sem hirdetés, sem közlemény, sem apró hirdetés után a szokásos harmincz krajczáros bélyegilletéket megfizetni nem kell: a hirdetmények, plakátok, az utcán osztoztatott reklam czédulák, újságmellékletek után eddig szedett egy- és két krajczáros bélyegilletéket sem, végre a naptárbélyeg is megszűnik és pedig az 1901. évre szóló naptároknál már az 1900. év folyamán alatt bélyegtelenül kiadhatók és áruba bocsáthatók. Ezzel az ipar és kereskedelmi hirdetés céljaira felszabadult teljesen a publicitásnak hatalmas ereje, amely megbecsülhetetlen szolgálatot tesz minden vállalkozásnak.

— **Munkácsy korrekturája.** *Sandroch* Christian, az ismert festő, beszéli el a következő Munkácsy-anekdótát: Párisban időzésekor történt, hogy a mester megígérte, hogy meglátogat műtermében, abban az időben egy előkelő, de szeszélyes és hiu amerikai hölgy: *Lopnik* asszony arczképet festettem. A kép már szinte teljesen készen volt és *Lopnik* asszony nagyon meg volt elégedve a képpel, csak a száj ellen volt kifogása. Azt találta, hogy tulságosan nagy, míg én azt állítottam, hogy semmivel sem nagyobb az eredetinel. Javában vitáztunk ezen, mikor egyszerre kopogtatás hallatszik az ajtón, és belép Munkácsy. A mester ügyet se vetett *Lopnik* asszonyra, a ki pedig nagyon szerette volna magára vonni a figyelmét, hanem egyenesen a Krisztus sirbátételét ábrázoló festményem felé fordult, melyet az ő utmutatásai nyomán festettem és ezt nézegette. Majd *Lopnik* asszony arczképére tévedt a szeme és bosszusan felkiáltott:

— De hát hogy is csinálhat ilyet!?

Lopnik diadalmas mosolylyal sietett a kép felé, abban a hiszomben, hogy a mester ugyanazt kifogásolja a képen, a mit ő, de Munkácsy vele mitsem törődve, folytatta:

— Hiszen ennek tulságosan kicsi a szája. Adja csak ide az ecsetet.

Ezzel két erélyes vonással megnagyobbította a kép száját, de oly biztos művészettel, hogy a kép egyszerre frappans hasonlóságúvá vált. A mester még egyszer végig nézett a képen, azután *Lopnik* asszonyról ismét tudomást sem véve, elbucszott tőlem és eltávozott. Egész a kocsijáig kísértem és mikor visszatértem, *Lopnik* asszonyt ott találtam az arczkép előtt sugározva az örömtől és nem gyözve elégszer ismételni:

— Nagyszerű! Bámulatos hasonlóság.

— Ilyen az asszonyi logika!

— **Utonálló kamaszok.** *Simándi* levelezőnk írja: *Simándtól* Szt.-Mártonig műutat csinálnak. Erre az építés közben levő uttestre a szomszéd Székudvar községből is jönnek követ fuvarozni. Többek közt ott dolgozik *Grozav* Juon is. Műután a fizetés minden vasárnap történik, *Grozav* Juon most vasárnap beküldötte *Flóra* nevű 16 éves leányát *Simándra* pénzért. A leány bevásárlásokat eszközölt, s a megmaradt pénzzel pedig délben Székudvar felé indult. Kérve a siklói utra, a mezőkön ógyelgő *Milás* Juon, és *Filimon* Juon, *simándi* kamaszok megállították, és szerelmes meséket kezdtek neki fülebe susogni. De a szép *Flóra* hősiiesen védekezett. Dulakodás közben a leány kebelében levő zsebkendőt, melyben a pénz be volt kötve, észre vették, azt elvették s elfutottak. A leány utánok szaladt, hogy vissza sze-

rezze pénzét, de *Milás* Juon elővette bicskát azzal kezdte a leányt üldözni. Midőn a hanczok látták, hogy a leány elmenekült, ülték a korcsmába s ott a pénzt elitták. A leány haza érve elmondta apjának a történetet, a ki azonnal a *simándi* csendőrökhöz ment kik a két utonállót aznap elfogták.

— **Öngyilkos hivatalnok.** *Streck* Dezső éves adótiszt, a ki a veszprémi adóhivatalban alkalmazva, az éjjel Budapesten az Erzbettér egyik padján föbe lőtte magát s szívet halt. Hogy tettét miért követte el, nem tudják. Holttestét a bonczoló intézetbe vitték.

— **Ebmarások.** *Neufner* Teréz 33 éves aradi hajléktalan nőt *Mikalakán* egy kutyamegmarta. Hasonló eset történt Aradon a kás-dülőben *Kovaszinczán* *Mihály* 43 éves munkással.

— **Öngyilkos postafőtiszt.** *Triesztből* táviratozák: *Coban* Henrik postai főellenőr ma hivatalában agyonlőtte magát. Pénztárvizsgálat volt nála, s nagy összegű olyan pénzt találtak, melyet nem könyveit el. Most az öngyilkos pénzkezelését hosszú időre visszamenőleg rovincsolják.

— **Az elbocsátott kocsis boszúja.** *Gráczból* jelentik, hogy ott ma egy összeesküvésnek jöttek nyomára, mely *Hartenau* grófnő, *Battenberg* Sándor herceg özvegye ellen irányult. A grófnő egy elbocsátott kocsis *Friedrich* Ernő, boszúból egy társával eszelte ki a tervet, mely szerint a grófnét és két komornáját az éj folyamán meggyilkolják és aztán szabadon rabolni fognak, a gazdag zsákmánnyal pedig Magyarországra felé veszik útjokat. Azonban a két czimborát a grófné kárára régebben elkövetett tolvajlásai miatt letartóztatták. A börtönben ismét megbeszélték régi tervüket, melyet kiszabadulásukkor akartak végrehajtani, de czellatársuk kileste titkukat és följelentette őket.

— **Agyonsújtotta a villám.** *Merámból* jelentik, hogy ma a Bozen melletti *Welschenhofen* községben óriási vihar dühöngött. A záporos elöl egy ottani ácsmester felesége és leánya egy cseresznyefa alatt kerestek menedéket, de szerencsétlenségükre, mert a fába belecsapott a villám és az anya és leánya holtan rogytak össze.

— **Holttest az árokban.** *Röhrich* János detreköszentmiklósi 66 éves fizető pinczért, a kit tegnapelőtt találtak meg a budapesti fejevári ut mentén az árokban, ma délelőtt bonczolták föl a törvényszéki orvostani intézetben. A tonczolást az egyik tanársegéd végezte, a ki megállapította, hogy az öreg pinczér halálát megfulás okozta. Minden valószínűség szerint a szeszes-italoknak mértéken felül való élvezete következtében bukott az árokba, s fult a csekélyes vízbe. Gyomrában még feltalálták a szeszmardványait, s a mi a külbőrön előforduló felület horzsolásokat illeti, azok esés következményei. A holttesten külérőszaknak semmi nyoma nincsen. Még ma délután kiszállítják az új temető halottas házába, a honnan holnap, szerdán temetik el.

— **A délvidéki mérgezések.** *Muczu* Juon obádi lakos feljelentést tett a temesvári kir. ügyészségnél a kedvese, *Sosdean* Szemenika ellen, kiről az állította, hogy megakarta őt mérgezni. *Muczu* előadta továbbá, hogy *Sosdeanné* megmérgezte a három év előtt elhunyt férjét is. A holttestet exhumálták és a bélszövetek felküdték vegyi vizsgálat végett Budapestre. A vizsgálat folyamán kitűnt, hogy *Sosdeanné* az elhalt *Ligeten* lakott és ott *Unipan* György neje volt, ki hirtelen meghalt. Azon időtájt viszonya volt a hirhedt *Korinnal*, a patikussal és ez a körülmény jogosulttá tette azt a föltevést, hogy a gonosz asszony az első férjét is *Korin* feketé kezének segítségével küldte a más-világra. És mivel a *Ligeten* és *Obádon* lakó rokonok megerősítették a föltevést, a törvényszéki orvos szombatn künn járt *Ligeten* és a csákovai kir. járásbíró je-

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

**Mindamellett
olcsó árak!**

Szóval: teljes megelégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

Rosenblüh H. és Társa

Arad, Szabadság-tér 19. sz.

Nyári idényre ajánljuk

mek választékainkat:

Könnyű ruhakelmékből. * * *

Most divatos angol vásznak

minden színben. * * * * *

Pompás batistok, cretonok

zephyrekből. * * * * *

Napernyők és fürdőruhákból

a régi olcsó árakat számítva.

Csődtömegeladási hirdetemény.

Vb. Kilényi R. és Reich J. aradi közadós divat- és játékaru kereskedő cég ideiglenes csődválasztmányának 2. sz. határozata folytán közhírré teszem, hogy a 19.993 kor. 85 fill. beszerzési, illetve 12158 kor. 30 fillér becsértékű csődleltár 1—2120, 2141—2289 tételei alatt összeirt áruk és a 2121—2140, 2289—2292. tételei alatt felvett üzleti berendezési tárgyak, ajánlati verseny útján eladatnak.

Felhivom a venni szándékozókát, hogy az áruraktár és üzleti berendezésre külön-külön, vagy együttesen írásbeli ajánlataikat 1900. évi június 30. napjának d. e. 9 órájáig hozzám (Arad, Andrassy-tér 7. sz. I. em.) nyujtsák be.

Bánatpénzül a leltári becsérték 10%-a csatolandó az ajánlatokhoz.

A beérkezett ajánlatok felett a csődválasztmány 1900. június 30. d. e. 9 órakor fentjelzett irodámban tartandó ülésén fog határozni, jogában állván a versenyt szóbelileg is folytatni, esetleg egy ajánlatot sem elfogadni és az ingóknak más módon való értékesítését elhatározni.

A vételár az ajánlat elfogadásától számítandó 3 nap alatt tömeggondnok kezéhez készpénzben lefizetendő, ellenkező esetben az ingók a vevő kárára és veszélyére újból fognak eladatni.

Az ingók mennyisége és minőségéért a választmány nem szavatol.

Vevő köteles a megvett ingókat az üzleti és raktárhelyiségből az átvétel után azonnal elszállítani;

a helyiségek esetleges további használata külön megállapodás tárgyát fogja képezni.

A vétellel kapcsolatos illeték és nyugtabélyeg a vevőt terheli.

A csődleltár irodámban bármikor megtekinthető, hol is az ajánlattevők az árukraktár megtekintése végett jelentkezhetnek.

Arad, 1900. június hó 14-én.

Dr. Králitz Lajos,
tömeggondnok.

Az aradi járás főszolgabirájától.

7493—1900. sz. 2015

Árlejtési hirdetemény.

A szabadhely-gyóroki községi közlekedési közut folyó évi fenntartására előirányzott munkálatokra és pedig:

Az arad-zámi törvényhatósági utvonaltól a Szabadhely község belterületén kiágazó és a m. kir. államvasutak aradtővisi vonaláig terjedő 5 kilométer hosszú nevezett utvonaltól minden kilométerére egyenlően 12 garmad s összesen 60 garmad, vagyis 120 köbméter rostált Maros kavics szállítása és a beágyazására zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtést hirdetek azzal, miszerint ezen fedanyag szállítási költségeibe az uti bi-

zottság által 378 korona lett előirányozva.

Az árlejtés Gyórok község székházánál folyó évi június hó 28-án délelőtt 8 órakor fog megtartatni.

Mely árlejtésre vállalkozni szándékozók 10% készpénz, vagy óvadékképes értékpapirokkal ellátva azzal hivatnak meg, hogy a zárt ajánlatok az árlejtési napot megelőzőleg az aradi járási főszolgabirói hivatalhoz nyujtandók be és az ajánlatokhoz óvadéknak Gyórok község pénztárába történt befizetését igazoló nyugta is csatolandó.

Az árlejtés egyéb feltételei Gyórok község székházánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1900. június hó 19.

Péczy Elek,
főszolgabiró.

Tanulók

heti fizetéssel
felvétetnek

az

aradi nyomda rész-
vénytársaság
könyvnyomdájában.

és

könyvkötészetében

A banesdi körjegyzős

(Aradm.) u. p. N.-Halmag

a jegyzői teendők

teljesen jártas, józan életű
30 korona, esetleg meg
dás szerinti fizetéss

június hó 15-

alkalmazást nyerhet

A román nyelv bírása

kivántatik.

Grozeszku S.

1890 körjegyző

13907—1900.

Hirdetemény.

A Budapesten létező m. technológiai iparmuzeum sz. zeti szabályzata a nagymélt. kereskedelemügyi miniszter által nekünk is megküldött. hívjuk iparosaink figyelmét, hogy ezen muzeum működésé s az annak szolgálatában közök a modern ipar gyakorlat szempontjából eléggé nem nyolható előnyöket biztosít.

Értesítjük az érdeklődőket ezen szabályzat a hivatalos belül, a kapitányi hivatal osztályánál bármikor betekintés Arad, 1900. június hó 16

A városi tanács

Lubló gyógyfürdő.

Szénsavas vasas (pezsgő) és mór fürdők. Vasas források felet
tusak szénsavban.

lvó, fürdő és területi gyógymód.

Kitűnő sikerű vérszegénységnél, súlyos betegségek, testi és szellemi toleráns után, különösen pedig női bajoknál.

Pormentes védett fekvés (556 m.) Kiterjedt fenyveserdők között, kellemes lakások és kitűnő ellátás. mérsékelt árak mellett.

Állandó fürdőorvos: dr. PLATZER SÁNDOR volt egyet. klinikai tanársegéd, budapesti nőgyógyász. A vendéglő

Kolacsokszky J.

vezetése alatt áll.

Pósta- és távirtda állomás (Lublófürdő). Zónajegyek. — Elő- és utó-saisonban tetemes árkedvezmény, lakás, fürdők és étkezésnél.

Az ásványvizet (Amália-forrás) friss töltésben kapható a forráskezelőségénél és minden nagyobb ásványvizkereskedésben.

Képes prospektust küld és bővebb felvilágosítással szolgál

1833

az uradalmi fürdőgondnokság
Lublófürdön (Szepes-megye.)

Nb. Az ásványvizeladásra elárusítók kerestetnek.